

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 26 aprilu 8 maiu	Va esi in fia-care domi- neca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenume- rantii capeta d'oue tablouri pompose.	Pretiuu pentru Austri'a pe ian.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe ian.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 17.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 21, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.	* Anulu VI. 1870.
---	--	---	--------------------------	---	---	--

Insirate-margarite.

VI.

3 maiu 1870.

Dulce frate!

Numai pentru varietate nu ti-am scrisu de unu timpu destulu de lungu pentru viétu'a n'óstra cea scurta, care si altu-feliu diumetate, celu pucinu, o dormimu somnu naturalu, diumetate din ce mai remane o dormimu cu ochii deschisi, a trei'a parte o mancâmu si o bemu, ér' a patr'a parte Ddieu sê ne ierte, câ cei mai multi nu mai scimu cum o furâmu din manile indulgentei Eternitâti.

A serie si a nu serie este o varietate atâtu de evidenta, încâtu n'o potu contestá nici acele capete celebre pline de *cercuri cuadrate*, de cari n'a potutu sê scape nici literatur'a romana, mai vertosu in dîlele de acum.

Varietatea desfetéza, séu celu pucinu nu supera.

Éta motivulu pentru ce-ti scriu asié tardiu.

Eu sumu totu celu vechiu; totu de literatura voiú sê-ti comunicu ceva.

In dîlele aceste mi-veni de la librarulu meu: „*istori'a universal'a a literaturai*“ de Iohannes Scherr edit. III. — 1869. — Editiunile anterióre ale acestei opere germane nu le-am avutu nici odata a mana

Vei intielege, câtu am fostu de curiosu, va sê dica neasteptatoriu, ér nu ciudatu, de a aflá ce dîce germanulu la a. 1869 despre literatur'a romana.

Candu am vediutu câtu a scrisu némtiulu despre literatur'a n'óstra, l'am admiratu, câ nu s'a spetitu scriindu unu capitolu vastu ca celu urmatoriu:

„Traianu, dupa o lupta indelungata (101 — 106 d. Chr.) a incorporatu cu imperiulu romanu Daci'a séu tiér'a dintre Tis'a, Dunare si Nistru, care cuprinde partea de catra resaritu a Ungariei, Ardealu, Munteni'a, Moldov'a si Bucovin'a. Locuitorii vechi ai acestei tieri se *stinse* mai de totu in bataia, pentru aceea victoriosulu Traianu a tramisu o multîme de Romani, pentru ca sê impoporeze si sê cultive tiér'a despoporata, dar productiva. Acesti colonisti romani sunt *stramosii* romaniloru ce locuiescu acum Moldov'a, Munteni'a, Ardealulu Ungari'a, Banatulu si Bucovin'a; astu-feliu si limb'a lor, numita daco-romana, este, ca si celelalte limbe romane, fic'a limbai latine,

séu, mai bine dîsu, a limbei latine *rustice* (sermo rusticus.*)

„Unu poporu, ca celu moldo-valacu, care iubescce cu patima music'a si cantulu a trebuitu, pré naturalu, sê aplice inca de timpurîu in poesia limb'a lui dulce si sonóra; — pentru aceea liric'a poporala pana adi la daco-romani este cultivata cu fôrte mare zelu. Afara de acêsta inse despre literatur'a daco-romana nu avemu de a vorbî multu.

„Perodiulu mai vechiu alu acestei literature datêza numai de la a 1643 candu Romanii din Ardealu in locu de limb'a slavica, ce domnise pana acî, introdusera limb'a romana in servitiulu divin.“

„De acî incolo s'au scrisu si tiparitu in acêsta idioma: legende, predici si cantâri bisericesci; ér opere de unu interesu literariu, precum istori'a inaltiarei si caderei imperiului turcescu de hospodarulu Moldovei Dumitru Cantemiru (1673—1723) s'au scrisu in limb'a latina. Literatur'a daco-romana mai nôua, abstractandu de la poesi'a poporala, consta mai vertosu din traduceri si prelucrâri de poezie italiene, franceze, germane si engleze.

„Dar totusi poetii daco-romani mai *juni* si mai talentati au inceputu a se adoperá mai multu cu produceri originale: precum George Asaki, care a scrisu cu deosebire ode, C. Rosetti, *unu poetu poporalu fôrte renumitu*, fabulistulu si didacticulu G. Alesandrescu; liricii: C. Negrii si Sionu; *umoristulu* C. Negruzzi, satiriculu Vasile Alesandri, de la care posedemu si o carte despre *poesi'a poporala romana*. (1857.)“

Éta, frate, acest'a este tractatulu germanului despre literatur'a nôstra la a. 1859, si, insamna bine, in a *treia* editiune prelucrata si *inavutita* a istoriei sale. Celelalte dôue editiuni aparute in 1850 si 1861.

Dupa tôte aceste, frate, trebuie sê te in-

*) Dupa cum se scie, moldo-valachii au fostu cunoscuti la vecinii loru sub numele de *Romani* séu Vlachi. Popórele slave invecinate imperiului romanu pretoti Romanii séu latinii-i-numiau in vechime Vlachi (*Vlassi Lassi* derivatu de la *Latium*.) Körnbach produce in „*studiile sale despre limb'a si literatur'a daco-romana*“ (Vien'a 1850) pag 97. paralele fôrte interesante de cuvinte latine si daco-romane, din cari se vede, câ limb'a daco-romana in formarea cuvintelor sale a ramasu mai credintîosa memoriei mamei sale latime, de câtu tôte celelalte dialecte romane d. e.

lat. jugum. daco-rom.: jugu. ital: giogo. sp. yugo fr. joug.
— locus — locu — luogo — lugâr — lieu
— piper — piper — pepe — pépe — poivre.

trebi si tu, cum m'am intrebatu si eu: cum e posibilu, ca unu literatu, ca I. Scherr, care a scrisu multe opere de pretiu, sê póta vorbî atâtu de falsu si atâtu de defectuosu despre istori'a unei literature, si ce credintia póte sê merite o astu-feliu de opera?

Candu C. A. Rosetti va fi celu mai renumitu poetu poporalu si V. Alesandri '*aliricu*, atunci, dîcu si eu, câ va fi si istori'a lui Scherr opera seriósá si démna de credintia, ér' nu o simpla scriere pentru pana de tôte dîlele.

Nu pretindu ca autorulu, pentru a-si crie istori'a universalá, sê fia invetiatu limb'a romana; pretindu inse cu deplinu dreptu, sê fia studiatu, prin midilocirea altoru limbi, cuprinsulu si stadiulu literaturei nôstre. Scherr potea face acêsta fôrte usioru si chiar prin medilocirea limbei lui materne, cetindu traducerile lui Kotzebue, Shuller, Stauffe s. a.; din aceste desi defectuóse, totusi póte sê-si faca o idea mai completa si mai justa despre cuprinsulu si stadiulu literaturei nôstre poetice. Dîcu poetice, de óra-ce elu tractêza mai vertosu literatur'a poetica a popóreloru.

Din capitolulu reprodustu mai susu in traducere, trebuie sê presupunu, câ autorulu n'a avutu inaintea ochiloru nici chiar traducerile literatiloru mai susu numiti. O astu-feliu de neglijintia nimerui se póte iertá mai pucinu, unui istoricu.

Unu graunte de neadeveru, este atâtu de productivu, in câtu potu resari din elu mii alte neadeveruri, séu celu pucinu neinerederi!

Ceea ce-i stâ frumosu lui Scherr este, câ elu a sciutu a se emancipá de elic'a si ideile acelor scriitori, cari nici astadi, dupa probele cele mai stralucite, nu si potu calcă pre anim'a plina inca de veninu, si a recunósce romanitatea nôstra, a recunósce câ Vlachi sunt *Lassi*, sunt *Romani*.

Lui Scherr i-stâ si aceea frumosu, câ elu, ca germanu, a intrecutu cu romanitatea pre acei romani *nuoi*, cari voru sê fianumai *rumeni*, séu *rumani*, câ-ci elu serie Roman.

Din cele de pana aici potemu trage o invetiatura in modu multu mai naturalu, de câtu din fabulele dlui Sionu, si anume aceea, câ pana candu nu vomu avé o istoria bine-serisa a literaturei nôstre, pana atunci strainii nu voru poté s'o cunósca, si pré naturalu, nici sê se intereseze de ea, nici s'o iubésca.

Istori'a unei literature este pasaportulu fara de care literatur'a nu póte calatorî prin lume.

Se pare, câ noi nu amu preciputu inca in-

semnatatea acestei istorie; m'asi tiené fericitu
déca m'asi insielá ori câtu de amaru in acést'a
parere!

Spera frate, câ vomu poté *convorbi* câtu
mai curendu despre nesce „*Convorbiri*,” despré
101 nopti, iertare! fabule, si despre unu feliu
de „*Albina*“ numita *pindica*, ce aduna mierea
din cosnitiele altor'a.

Ddieu si pacienti'a sê fia cu noi, câ-ci fara
de aceste de multe ori amu fí siliti sê ne per-
demu cumpetulu. Si óre nu este o regula igienica,
dietetica, séu cum s'o mai numescu, ca din
candu in candu sê esi din regula, sê perdi cum-
petulu. Despre celu ce vorbesce din prisosin-
ti'a animei; spunendu *adeverulu verde*, se dîce
câ si-a pierdutu cumpetulu. Nu-mi pasa nimicu
déca-lu voiu perde si eu spunendu adevverulu
verde, in natura. De adevveru *imbroboditu* mi-este
acru sufletulu, câ-ci pré lu-tamaiéza multi, pré
lu-ascundu in nuori de profume, — in câtu
nu-lu mai vedi.

Alu teu ca totu de un'a.

Radu Nasturelu.

Pe culme.

tau pe culme langa vale,
Totu privindu cu nerabdare,
Câtu in laturi, câtu in diosu,
Totu ce vedu mi-e de prisosu.

Dar in vale siede-o lele
Cu buclitie aurele,
Candu se ie pe vale 'n josu,
Se deschide-unu raiu frumosu.

Valca tóta 'n tineresce,
Ce-a fostu vescedu inverdiesce,
Ce-a fostu tristu, nu e mai multu,
Tóta valea-i raiu placutu.

Eu anotu in desfetare,
Anim'a-mi iubescu tare,
Ochii-mi lacrima de doru,
Pieptu-mi ride de amoru.

Candu se duce lelea éra,
Valea 'mbraca fatia-amara,

Ce-a fostu verde-i vesceditu,
Ce-a fostu veselu a peritu.

Dulce farmecu, ambrosia,
Ilusiuni si bucuria,
Tôte trecu pre ea urmandu,
Eu remanu in dea'lu plangan lu!

Vasilu Budescu.

Tribunulu.

— Drama in 3 acte. —

(Urmare.)

Mateiu: Stai locului pana voru trece óme-
nii acestia.

Teresi'a: Eu nu me temu de dinsii. (S'a-
runca in bratiile lui Teodoru.) Teodoru, scum-
pulu meu Teodoru!

Teodoru: Domnedieule! Tu esti, Teresi'o?
O, câtu e de dulce a intempiná in midiloculu
furtunelor, unu stralucitoriu lucéferu de
amoru si de sperantia! Da, Teresio, da. —

Danu: Dar ce mai stâmu, tribune? N'a ve-
nitu óre timpulu s'aretâmu inamiciloru cine
suntemu?

Teresi'a: Nu mi-lu smulge asié de curendu
din bratiile mele, câ-ci numai langa dinsulu
me simtiu fericita!

Teodoru: Mergi, Dane, mergi de povatiu-
esce pre ómenii nostri la loculu destinatu.
Dar baga de sém'a, ca sê nu se faca mórte pana
ve voiu agiunge.

Danu: (iesîndu) Nu intardiá, Teodoru, câ-ci
nu-i voiu poté infrená.

SCEN'A IX.

Teodoru, Teresi'a, Mateiu. Câti-va Romani.

Teodoru: Dar pentru ce te vedu astu-felu,
Teresio? Unde amblí in puterea noptii de
man'a acestui betranu? Cum tremuri! Ce fiori
te-au petrunsu? Ce ai? Vorbesce, rogu-te, vor-
besce!

Teresi'a: Lasa me sê plangu unu mo-
mentu. —

Mateiu: (catra Teodoru.) E respinsa si
desmoscenita de catra parintii ei.

Teodoru: Respinsa...

Teresi'a: Da, Teodoru —

Teodoru: Intielegu. Amorul meu te-a fa-
cutu victim'a acestei nefericiri, nu e asié? —

E bine, de astadi înainte eu me voiui ingriji de tine. Déca cei ce ti-au datu viéti'a nu te mai iubescu, te voiui iubi eu mai multu decâtu, dinsii. Fidelitatea ta e fara margini; asié va fi si amorulu meu, Teresio.

Teresi'a: Ti-multiumescu, Teodoru, si te rogu sê-mi dai unu adapostu, unde sê-ti pastrezu anim'a si credinti'a mea.

Teodoru: (catra Romani.) Duceti-o in satulu celu mai de-aprópe si-o adapostiti in cas'a unui saténu; grigiti ca sê-i se dé tóte cele de trebuintia. Ér tu, Mateiu, fi amicul si tatalu miresei mele.

Teresi'a: Ce anima buna ai, Teodoru! Tra-téza totu astu-felu si cu aceia ce m'au respinsu. Crutia-i si fia-ti mila de dinsii, câ ne sunt parinti.

Teodoru: Plecati din loculu acest'a, câ nu e timpu de pierdutu. Du-te, Teresio, unde te va insocá grigi'a si anim'a mea. Du-te si me lasa pre mine, ca sê-mi implinescu detori'a cea mai santa dintre datorie. Voiui sê vinu curendu la tine, scump'a mea; voiui veni ca sê punu cunun'a biruintiei pre fruntea ta curata. (o saruta.)

Teresi'a: (plecandu cu Mateiu si cu Romanii.) La revedere, Teodoru, la revedere. Dar crutia, rogu-te, pre ceia ce n'au voitu a ne crutiá pre noi.

Teodoru: (privindu dupa ea.) Ne vomu revedé — curendu séu nici odata... Cum me intristediu cugetandu câ voiui fi strinsu pentru ultimá óra man'a ei. — O, ceriule, fi-ne propice! (Vré sê iésa; câti-va Romani aducu pre Vilmos.)

SCEN'A X.

Teodoru, Vilmos, Romani.

Teodoru: Ce vedu?

Unu romanu: (aretandu 2. pistóle.) Éta-lu in manile tale, tribune. Te urmariá ca sê te ucida cu aceste arme, talhariulu!

Teodoru: (apucandu pre Vilmos) Dta erai, conte?... Lasiule, de dóue ori ai cautatu sê me pierdi, dar ti-ai pierdutu capulu — (scóte sabi'a.

Vilmos: Ce pecate m'au adusu aici, ca sê-mi pierdu si viéti'a si pre Teresi'a? Sum in manile tale, tribune, si n'am cu ce m'aperá. Fâ cu mine ce vrei: tient'a ce o am gresítu eu, tu n'o vei mai gresí.

Teodoru: Atunci, candu m'ai pusu in cãtusi cu sbirii tei; atunci, candu triumfai cu mine pre aceste strade, nu cugetai, câ noroculu

se va întórce candu-va si pre partea mea? Nu-credeai, câ va veni diu'a, candu celu insultatu si-va resbună? Éta c'a sositu acea dí — éta resbunarea pre ascutítulu sabiei mele... Sê mori miserabile! (vré sê-lu strapunga.) Dar nu... câ-mi e rusíne sê-mi patezu man'a in sangele unui lasiu ca tine. Du-te, conte, esti liberu, traiesce!

Vilmos: Visediu, séu audu adevéru? Da, Teodoru, tu m'ai iertatu. Oum sê-ti multiumescu pentru acésta fapta marétia! Primesce man'a mea si me lasa sê-ti fiu amicu.

Teodoru: Ffi amicului cui vei vré!

Vilmos: Tu care nu m'ai ucisu cu sabi'a, me vei ucide cu vorbele tale? Ffi inc'odata marinimosu, Teodoru, si primesce amici'a unui omu ce-ti datoresce viétia!

Teodoru: A, conte... (in parte) Dar ce mai stau aici? Ómenii mei me voru fi asceptandu. Me ducu sê le dau comand'a si sê tremure cei ce voiá sê-mi véda capulu cadiendu! Inse cine sunt cei ce alérge spre mine? Lazlo si femeia sa persecutati de Romani —

Vilmos: (in parte.) Sê me retragu si sê-mi acoperu fati'a ca sê nu moriu de rusíne. (se retrage in fundu.)

SCEN'A XI.

Teodoru, Lazlo, Mari'a, Vilmos, Romani.

Lazlo, Mari'a: (la petiórele lui Teodoru) Ajutoriu!

Teodoru: Se póte, domnule Lazlo, ca stapanulu sê cadia la petiórele sclavului? (cu ironia) Sculati, sculati, câ nu se cuvine un'a ca acést'a. E rusíne, e dejosire — sculati-ve!

Lazlo: Lasa aceste, Teodoru, câ lumea s'a schimbatu. Ajuta ce'oru ce te-au numitu vreodata sclavu; ajuta nepotintiosiloru stapani si nu-ti resbună!

Teodoru: Dar ti-aduci aminte, prefecte, câ dta me duceai sê me decapítezi. Óre sê nu facu eu ceea ce n'ai potutu face dta? Trebuie sê fiu dreptu; trebuie sê-ti respplatescu cu aceea-si mesura; trebuie sê dau capulu prigonitoriului meu in man'a acestoru ómeni.

Romanii: Capulu tiranului!

Lazlo: Indurare!

Mari'a: Te suplicu in numele ficeii mele, Teodoru!

Teodoru: Dta nu mai ai fica, dómnă; ea ratacesce, serman'a, de man'a unui betranu. Cum nu ti se rumpe anim'a? Nóptea e rece si furtunósă; ér' Teresi'a alérge intr'o parte si 'ntr'alt'a, fara adapostu si fara sperantia. Dar

eu o iubesc si sum gata sê resbunu nefericirea ei...

Romanii: Capulu tiranului!

Teodoru: (in parte.) Ea m'a rogatu sê-i crutiu si sê cugetu, câ ne sunt parinti.

Lazlo: Fia-ti mila, tribune!

Teodoru: (catra Romani.) Nu, amicii mei, nu. Lasati-lu sê traiésca, ca sê véda cu ochii

acestu poporu, de care dta ti-bateai jocu cu atât'a despretiu. Eri i-ai datu alunulu si biciulu pre spate si elu ti dâ astadi viéti'a. Judece Domnedieu intre noi si resplatésca fia-caruia dupa merite. Aide acuma sê-ti scapu averile de jafu si casele de focu! Aide si vedi cum sciu iertá Romanii — (Pléca toti afara de Vilmos.)

Episcopulu Strossmayer.

umilinti'a sa si inaltiarea nóstra. Sê véda câ noi nu vomu mai fí sclavii nimeni, precum dî-cea odata. Lasati-i viéti'a, Romani —

Romanii: Sê traiésca!

Lazlo: In fratia cu voi!

Mari'a: (in parte) Ce ómeni generosi.

Teodoru: Asculta, prefecte, cum scie vorbí

Lazlo: (apucandu pre Mari'a de mana) Vino, dómna, sê mai cademu odata la petiórele acestui omu generosu. —

Mari'a: Dar fie'a mea — dar contele Vilmos? . . .

SCEN'A XII.

Vilmos: Éta-i cum se ducu si nu voru sê

me bage în séma. Acestu Romanu m'a întune-
catu cu totulu în ochii loru. Atât'a nu voi su-
feri!... Elu trebuie sê... Dar elu putea sê me
strivésca ca pre unu verme, si n'a facut'o. Nu
mi pasa! Orgoliulu meu e ofensatu si cauta sê-
mi resbunu. Trebuie sê móra miserabilulu ca
sê nu-mi dîca într'o dî, câ traiescu din grati'a
lui! Sê móra pana nu duce pre Teresi'a la alta-
riu! Vilmos! nu mai este atât'a potere în tine
ca sê pierdi pe-unu rivalu? (iese.)

Finea actului 2.

Actulu III.

(În eas'a lui Lazlo.)

SCEN'A I.

Mari'a, Vilmos (înarmatu.)

Mari'a : Vai mie, conte, ce dîle amare tre-
buie sê mai ajungu! O singura fîca mi-a datu
Domnedieu, si fatalitatea nu-mi permite sê me
bucuru de dins'a. Nu scîi ce suferintie me chi-
nuiescu, sciînd'o într'o stare asié de miserabila.
Ea prefera sê piéra singura într'o ticalósa co-
liba, decâtu sê-si cêra iertare de la parintii ei.
Ba ce-i mai multu: nici nu vré sê ne respunda
la invitarea ce-i facurâmu de-a se întórce éra-
si în bratiele nóstre. Ce sê mai sciu face Vil-
mos? I ducu dorulu si nu-mi e cu potintia a o
vedé. S'alergu la dins'a, sê-i cadu la petióre si
s'o rogu de iertare pentru nedreptatea ce-i am
facutu? Alt'a nu mi mai remane.

Vilmos : (apucandu-o de mana.) Mangaiate,
dómna, fi cu anima, câ m'am ingrigitu eu pen-
tru tóte. Indata ce va cadé capulu tribunului,
vei revedé pre fîc'a dtale. Da, voi sê ti-o
aducu eu, séu nu me vei mai revedé nici pre
mine.

Mari'a : Nu te întielegu, conte. Cum vrei
sê mai cada capulu tribunului, candu elu trece
din biruintia în biruintia si sfarma totu ce cuté-
dia a i stá în cale? E trecutu de-alu mai pierde.
Déca ceriulu nu va face vr'o minune, voi s'a-
jungu acea dî fatala, candu nerusînatulu me va
numí sócra fara vointi'a mea.

Vilmos : Minunea o-am facutu eu; dîlele
tribunului sunt numerate. Tradarea va sê-lu
repuna pre dinsulu, éra armele ostasiloru mei
voru sdrobî pre banditii sei. Am urdîtu pla-
nulu cum sê cade. Ferenz, betranulu meu ar-
gatu, e în taber'a iobagiloru, îmbracatu în vest-
mintele loru si vorbesce limb'a loru. Elu, pre-
facutu în ostasiu romanu, va acúsá pre tribunu
de tradare catra ómenii sei si va tiese unu

complotu în contr'a talhariului. Tieranii sunt
creduli, se însiéla lesne si reusírea nóstra nu
mai póte fi trasa la indoiéla.

Mari'a : Vilmos!

Vilmos : Da, dómna, da. Tóte cîte ti le-am
spusu se voru implini chiar mane. Éta-megat'a
spre-a plecá cu Magiarii mei spre intempina-
rea iobagiloru. Insielatîunea a pregatitu deja
triumfulu nostru si armele au sê lu deplinésca.
Deci nu mai desperá, câ nu mai e multu pana
candu vei stringe pre Teresi'a în bratiile de
mama. Remani cu Domnedieu, dómna, si lasa-ti
sórtea pre manile mele. Mane vei vedé cu ochii
ceea ce nu ti vine sê credi astadi. —

Mari'a : Dare-ar Domnedieu sê vosbeci în
óra buna. Du-te, conte, câ eu me voi rogá ce-
riului ca sê te poti întorná cu biruinti'a si cu
mirés'a dtale.

Vilmos : (esîndu.) Me ducu sê ve resbunu
pre dvóstre si sê mantuiescu onórea Teresiei.

SCEN'A II.

Mari'a, Lazlo.

Lazlo : (întra prin fundu, într'o mana c'o
luminare, si în ceea-lalta c'o epistola; e neli-
niscitu si cu fati'a deregulata.) Éta, dómna
respunsulu fîcei dtale. Cetesce-lu si cugeta ce
e de facutu. — (Mari'a ia scrisórea) Nu-ti spu-
neam eu ca sê nu te ascepti la altu-cev'a?

Mari'a : Domnedieule!... Cea din urma
sperantia pierduta! Ea nu primesce gratiarea
nóstra déca nu-i vomu dá man'a tribunului.
Ce sê mai scimu face? Vorbesce Lazlo cum sê-i
respundemu? Invétia-me ce midilocu sê mai
întrebuintiediu; dar nu-mi vorbî de miserabi-
lulu ce-o reduce; nu! câ nu voi sê-i audu nu-
mele. Tu taci si te-areti nepasatoriu... (incepe
sê lacrimize.)

Lazlo : (în parte.) E timpulu ca sê desnodu
încurcáturile; e timpulu sê vorbescu si sê
smulgu tóte secretele din anim'a mea, spre a
poté da drumu vointiei mele. (Se asiédia pe-
unu fotoliu.) Lasa plansulu, dómna, si vino de
siedi unu momentu langa mine! Suntemu sin-
guri si ocaziunea e bine-venita pentru a-ti im-
partasí nesce suveniru din viéti'a mea. Unu
omu mi apare neîncetatu inaintea ochiloru si
mi aduce a minte istori'a vietii sale. Voi sê-ti
spunu si dtale acésta istoria, voi sê-ti o spunu.

Mari'a : De alta-data, consórtelu meu.
Acum nu e timpu de povesci, câ trebuie sê cu-
getâmu la sórtea nefericítei fete.

Lazlo : Voi sê me asculti acum; povestea
e ciudata si póte sê te interesedie... Erá unu

baiétu pre care-lu cunosceam inca de la nasce-rea sa. Elu erá fiulu unui iobagiu dintr'unu judetiu departatu —

Mari'a : Dar ce-mi pasa mie de baietii iobagiloru ?!

Lazlo : Ai rabdare, dómna, si me lasa sê continuédiu. Acelu baiétu de iobagiu fù datu intr'o dî la scól'a satului de unde erá. Elu se deprinse cu cartea si facea multa bucuria parintiloru sei. Candu erá de doi-spre-diece ani, se aflá dejá la scólele dintr'unu orasiu. Invetiá bine, facca progrese mari si —

Mari'a : Destulu, Lazlo, destulu ; nu-ti mai pierde timpulu cu basne.

Lazlo : Odata la unu esamenu, baiétulu de iobagiu atrase a supra-si atentiunea unui conte magiaru. Contele n'avea copii si iubiá multu pre fiulu iobagiului. Intr'o dî lu-chiamá la sine si-i promise a-lu adoptá, déca se va face magiaru. Scí dómna ce facú acelu june netreb-nicu ? Primí propunerea contelui si plecá indata la Pest'a spre a face studii mai inalte. Bietulu seu tata i tramise carte in carea lu-afurisiá de nu se va inturná inapoi. Inse elu, orbitu de stralucirea aristocratíei, nu voí sê mai scía nimicu de cei ce l'au crescutu. Asié, câ erá ingratu si miserabilu ?...

Mari'a : Erá ingratu, erá miserabilu ; dar finesce mai curendu, câ sum mai ingrigiata de fiic'a mea, decátu de istori'a acelui omu.

Lazlo : Ascépta, câ mai avemu pana la fine... Trei ani petrecú renegatululu in midilocu aristocratíei si-i gustá tóte plăcerile. Intr'o dî i vení vestea câ murindu adoptivulu seu tata i-a lasatu tóte averile. Scí ce-a facutu eredele ? A mancatu, a beutu si-a jocat. Inseurtu nu-i mai remase decátu suvenirea de averea s'a. Atunci s'a vediutu a se face ostasiu. Avea talente frumóse si inaintá pre fia-care dî in demnitátile militare. Dupa câti-va ani se facú majoru. —

Mari'a : Majoru ?...

Lazlo : Da, majoru. Inse facendu-i-se éra docu de viéti'a de mai nainte dimisoná si —

Mari'a : Majoru demisionatu ?...

Lazlo : Si avendu o pensiune bunisióra, traíá pre unde-i placé si cum i placé. Intr'o dî unu cugetu fericitu i aretà calea catra orasiulu acest'a. —

Mari'a : Lazlo !

Lazlo : Lasa-me sê finescu, dómna ! Am dísu, câ majorulu a venit in orasiulu acest'a. Aici facú cunoseinti'a unei veduve. —

Mari'a : Taci, consórtele meu, câ ti-ai esítu

din minte. Nu vorbesci lucruri ce potu fi adeverate.

Lazlo : Amorul l'a apropiatu de acea véduva si lumea l'a vediutu intr'o dî, ducendu-o la altariu. Da, e asié cum ti-o spunu. Remane la dta sê gasesci cine e omulu acel'a — acelu fiu ingratu si renegatu miserabilu.

Mari'a : (acoperindu-si faci'a) Si cu nu sciam nimicu, nu sciam câ unu astu-felu de omu e consórtele meu. O rusíne si dejosire !

Lazlo : Da, elu ti-este consórte, acelu omu pre care si cu lu-blastemu astadi. Fugi, dómn'a, fugi de inaintea mea ! Mergi de striga in gur'a mare câ te-am insielatu, candu díceam câ sum de nascere nobilu ca dta. Denuntia-me, spune câ mi-am necunoscutu parintii si nu m'am dusu sê-i vedu nici macaru pre patulu de mórte ; spune câ mi-am tradatu natiunea si mi-am batutu jocu de cei ce se lupta pentru binele ei. Du-te, dómna, fugi de inaintea acestui monstru !

Mari'a : Me ducu sê-mi plangu nenoroci-rea si sê spelu cu lacrimi pét'a rusínei ce mi o-ai infíptu.

Lazlo : Dar stai, sê ti spunu si peccatele dtale. Déca n'ai fi fostu frumósa, precum erai, póte câ n'ai fi stapanitu pana astadi tacerea mea. Déca nu te-asiu fi iubitulu precum de iubiam, déca nu m'asiu fi supusu orbu vointiei dtale, póte mi-ar fi remasu unu momentu de linisce in care sê cugetu la crim'a mea, sê me cáiescu, sê te parasescu si sê me întorcu acolo, de unde m'am departatu in dílele mele sburdalnice.

Maria : Ai dreptate, Lazlo. M'ai iubitulu mai presusu decátu ar poté cuprinde mintea omenéscá. Eu asiu comite o crima, déca te-asiu lasá si m'asiu despartí de tine. Nu, acést'a nu se póte. Vomu remane impreuna si despre cele intemplete nu va mai scí nime afara de noi si de Domnedieu.

Lazlo : Si Teresi'a trebuie s'o scia. Voiu sê-i descoperu tóte, ca sê véda mai bine câtu mi-a fostu portarea de miserabila, candu o-am respinsu din cauza, câ iubiá pe-unu Romanu.

Mari'a : Nu-i descoperí nimicu, câ-ci secretulu póte sê se tradeze astu-felu.

Lazlo : Sê se tradeze, sê-lu scia tóta lumea, ce-mi pasa ?

I. Lapedatu.

(Va urmá.)

SALONU.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Turinu 28 aprilie. —

Dóue romantie celebre : Omulu ce ride, si Rom'a in seclulu alu 19-lea. Patri'a, drama de Sardou. — Guvernulu vietiei.

In timpulu din urma dóue productiuni literarie, dóue romantie atrasera atentiunea lumii culte : „Omulu ce ride“ a marelui Hugo, si „Rom'a in seclulu alu XIX-lea“ a pururea junelui Garibaldi.

Dóue ficee aurie demne de sublimii loru parinti.

Hugo, principele literaturii ni spune, că corpulu lui de si a imbetranitu sub sarcin'a aniloru si a suferintieloru, sufletulu si anim'a lui inse sunt june.

Garibaldi — copilulu iubitu alu libertatii si independintiei popóreloru — ne arata că scie portá pén'a cu desteritatea cu care odinióra portá spad'a. Eremitulu din Caprera dupa ce depuse ferulu cu care combatu pentru libertate, ca unu alu doile Cincinatu, incepu a cultivá agricultur'a si din stérp'a si stincós'a-i insula facu unu paradisu.

Acumu incepu a serie.

Garibaldi nu scrie cu arte, ci cu pasiune ; roman-tiulu lui e plinu de emotiuni, de imagini, de sperantie si de blastemuri. Elu are doi inimi, unulu inainte, altulu la spate : iesutii si guvernele. I-a combatutu cu *spad'a*, adi-i combate cu *pén'a*.

Prim'a editiune abie esu de sub tipariu, si fu venduta intréga. Aparu a dóu'a editiune.

Am asistatu la representatiunea dramei „Patri'a.“ Sardou ne presinta vastulu cadru alu unei epoce cu tóte pasiunile, cu tóte erorile sale si cu grandeti'a impóninte a acelor eroismi, ce de catra anime nobile si ardinte erau consacrate pe altariulu libertatii. „Patri'a“ lui Sardou este o grandiósa epopee. Pasiunile de cari s'au servitu, coloritulu ce l'a datu acelei epoce, este viu, adevveratu.

Flandri'a se rescola, ca se scuture jugulu strainulu. Atunci popórele tieneau mai multu la libertatea si independinti'a lor ; adi sunt natiuni ce paru a fi uitatu, numele sacru de libertate si independintia, popóre cari saruta petiorulu celui ce-i apesa pieptulu amenintian-du-lu cu sofocare !....

Contele Ryssoor este unu mare patriotu flamingu. Adóra patri'a sa, uresce de mórte pe asupritorii patriei sale — pe spanioli. Elu este calvinu, femeia lui, Dolores, este catolica, spaniola. Dolores se inamora in Karlò, amicul barbatulu seu. Barbatulu descopere totulu.

Ideia sacra de patria, pusa de a supra toturoru afectelor si toturoru pasiuniloru, nu se póte esprime mai bine decât prin cuvintele ce contele Byssoor le díce lui Karlò, omulu, amicul care a violatu tala-mulu nuptialu alu amicului seu. Karlò róga pe amicul seu sê-lu ucida si Ryssoor i raspunde : „Ar trebui sê te ucidu, dar' la ce ar servi mórtea ta ? Cadav-rulu teu conduce elu la lupta soldatii, cari trebuie sê invinga pentru caus'a nóstra ? Nu, asiu comite unu delictu ! — Invinge ! resbunume tu de tine insu-ti ! Mi-ai luatú onórea, da-mi libertatea, mi-a rapitu o

femeia, da-mi patri'a. Atunci vomu vede, „dêca virtutea ta a spelatu delictulu teu, si dêca nu-ti detorescu mai multa recunoscintia decâtú ura.“ Nu e sublima acêsta actiune ? Nu e mare imbracisiarea pe altariulu patriei a doi ómeni pre candu ar trebui sê i desparta cea mai mortala ura ?

Cea ce mie mi pare bizaru, imposibilu chiar, este caracterulu Doloresei. Pentru unu momentu se ne straportamu in acea epóca de ure gigante si de abnegatiune eroice, epóca in care atátu binele, câtú si reulu aveau proportiuni analoge. Dolores uresce Flandri'a pentru că-i rapesce o parte din afectiunea si ingrigirea barbatulu ; uresce barbatulu pentru că e flasingu si calvinastu. Anim'a ei e plina de prejudetie, superstitiuni si de pasiuni. E catolica, ipocrita si superstitiósa, e femeia unui betranu, amantu unui june frumósu si ardinte ca Karlò.

Contopindu acelu amoru ce a provocatu chiar si ceriulu, care prefera a fi condamnatu, care nu vede dinainte-i decâtú unu idolu !... Contopindu-lu cu ur'a ce trebuie sê-o simtia pentru omulu ce voiesce sê-i rapésca ceea ce e vieti'a ei, sê-i distruga visulu seu — si vomu avé unu monstru.

Dolores tradéza pe barbatulu seu, pentru ca sê-si salveze amantele. Karlò, amantele jóra lui Ryssoor — ce e condamnatu la mórte — că-lu va resbuná, că va ucide pe tradatoriu. Karlò descopere, că Dolores e tradatorulu ; mantiene joramentulu, o ucide, si apoi si-da insu-si mórtea.

Sublimitatea conceptulu, interesulu scenicu, prestigiulu positiuniloru, totulu concura a ascurá succésulu acestei capu d'opere dramaticu.

Éta o drama ce o recomandú cu tóta anim'a artistiloru dramatici romani. Afara de insemnatatea-i literaria, ar avé importantia momentulu. „Adamu si Eva, Jidovulu ratecituru“ etc. cari se reprezinta pe scen'a din Bucuresci erau bune a se representá in evulu mediu, ér' nu adi.

Celebrulu parinte Hyacinthe pe timpulu aflárei sale in New-York, in America, tienu o conferintia literaria in folosulu societatii de binefacere francece. Diu-ariulu „Messenger Franco-Americain“ publica acea frumósa conferintia. Mi-a placutu atátu de multu încátu am creditu de bine a pune sub ochii amabililoru cetitórie unele passagie mai insemnate.

„Cestiunea despre care voiu sê ve vorbescu e un'a din cele mai importante : sê tractéza despre practica si guvernulu propriei vietie. — Acêsta e problema esentiala a seclulu nostru. Marca cestiune e acea de a scutará jugulu vagelor speculatiuni, a teoriiloru contemplative si a fi practici. Trebuie fapte, pururea fapte. Faptulu principalu e vieti'a. Aplicatiunea cea mai santa a adevverulu este practica vietiei umane, este actiunea omulu a supra sa insu-si, profesiunea omulu nu care cunósce altu domnu de câtú pe sine insu-si, este *self-guvernment*-ulu cu care se mandresce Americ'a. De a supra guvernulu unui poporu preste altulu, stá guvernulu omulu a supra omulu, *guvernulu consciintiei*.

Ce e vieti'a ? Vechii scolastici ai evulu mediu díceau, că vieti'a stá in miscare : *vita in motu*.

În fia care miscare sunt trei lucruri: punctul de plecare, adica forti'a miscătoră; directiunea, seu mediul în care se misca forti'a; met'a, tient'a la care nesuesce sê ajunga.

Punctul de plecare, principiul miscatoriu al vietiei omenesci e *anim'a*.

Fortiele, poterile ce ne guverna sunt trei: în frunte ratiunea mintea, în jos simtiurile si în midilocu — ca o fortia domnitória si conciliatoria sta — *anim'a*.

Prin simtiuri ne apropiamu de fiintiele ce ne sunt inferioare, ele ne dau impulsunile vietiei animale, care ne departeaza de la sublim'a misiune a fiintiei noastre.

Se dice, cã prin minte ne apropiamu de angieri. Acêsta este o eroare. Nu e nimicu mai pucinu angerescu de câtu mintea omenesca; omulu nu pôte aflã în ea o emotiune senina, unu principiu consolatoriu. Candu ne aflamu în proba dure, în dureri, în luptele vietiei, mintea singura nu e capace de a ne da o convingere solida si practica, nici de a ne imprumutã consolatiune si taria. *Numai în anima* nascu, se nutrescu, traescu tôte aspiratiunile ce ne insufletiescu, ne înaltia si ne sustienu; în anima vorbesce vócea consciintiei ce se intrupeza în noi, devine carnea nostra, se încarnéza în noi si romane acolo.

Anim'a sta între minte si între simtiuri; ea e centrulu la care se înaltia simtiurile pentru a se purificã, la ea descindu ideile noastre pentru a se fecundã, în ea se forméza armoni'a fiintiei noastre.

Anim'a e motorulu sangelui, prin urmare a vietiei; ea-lu împinge si-lu rechemã, lu-împrastie si-lu reabsorbe. E organulu esentialmente uman: e omulu însu-si, pentru cã în ea e punctulu de plecare a tuturor fenomenelor vietiei. E începutulu si finalulu în trupulu copilului, în sinulu mamescu e antãiulu organu ce se forméza, în omu e celu din urma ce se stinge. Ea e centrulu vietiei morale; e puterea de a iubi.

Omulu nu e decât amoru, si în acêst'a sta tari'a lui. Cercati fundulu ori carui lucru, si veti aflã unu amoru, si acêst'a e carele da omului actiunea sa, valórea sa. Ve citezu o legenda germana. E istori'a unui pictoru care depingea o magnifica regiune. Din dere-tulu lui stã diavolulu si vedindu pe pictoru cumu depinge, eschiamã: „De siguru tu esti înamorat.“ — Ce, tu scii? întrebã pictorulu. — Întieglu din modulu în care depingi. Diavolulu avea dreptate, pentru cã totulu ceea ce noi facemu pôrtã marc'a animei noastre, si acêsta marca e vizibila. Fia-care omu e mai multu, ori mai pucinu înamorat, e înamorat de alta fiintia umana, seu de unu idealu, seu de sine însu-si, adica e înamorat de bine ori de reu, si éra cum *anim'a* e radecín'a vietiei, motorulu a tôte în omenime.

E bine, omulu care cugeta cu *anim'a*, e adeveratulu omu, omulu ferice, beatu qui cogitat în corde suo — dice scriptur'a. Se fimu ómeni, femei de anima. Se ne îndestulimu a fi ceea ce putem, si înainte de tôte *ómeni, femei de anima*. Aceea de ce are trebuintia progresulu lumei, aceea ce lipseste epoei noastre este omulu de anima. Sunt ómeni cari asculta de simtiuri, altii de ratiune; dar sunt pucini aceia ce asculta de anima. *Anim'a* trebuie sê aiba influenti'a sa în tôte lucrurile în viéti'a domestioa, sociala si publica

Se fimu ómeni de anima în casatori'a, în familia, în paternitate, în bisericã; se iubimu dreptulu si justiti'a în raporturile sociale, se iubimu patri'a nostra cu

acea probitate si esaltatiune ce produce tôte actiunile cele mari ce da nascere tuturor eroismilor.“

I. C. Drăgescu.

Curierulu modei.

— Pest'a 5 maiu. —

În mod'a presinte inca nu s'a facutu nici o reformare mai însemnata, pentru aceea nici cã ne vomu ocupã de ea în generalu, ci numai în specialu.

Vomu relatã dara scurtu despre materiile ce se pôrtã acum, — însemnandu totu-de-odata si pretiulu lor.

La gâtirea vestmintelor, cestiunea principala e materi'a. — Sê vedemu dara ce materie sunt mai moderne!

Bine provediutulu salonu de moda alu dniloru Alter si Kiss din Pest'a, ni stã la dispusatiune. Aici se potu aflã nu numai cele mai frumoase si cele mai moderne materie, ci si cele mai eftine.

Asié de esemplu unu rifu de *perkal, calicot si toile* în latime de $\frac{1}{4}$ din 1. rifu costa 28, 30, 32, 35, 38, 40, 42, 44, 45, si 48 de cruceri.

Unu r. de *jaconas si batistu* în latime de $\frac{1}{4}$ din 1. r. costa 30, 35, 40, 45, 50 si 60 cr.

Dintre materiile pentru vestminte la copii mai de recomandat e *panz'a eglezesca*, în latime de $\frac{7}{8}$ din 1. r. si costa numai 45, 46, 48 cr. 1. r.

Sunt multu frumoase, bune si moderne materiele:

Brilantine si pique în latime de $\frac{1}{4}$ din 1. r. cea d'antãia costa 70 cr. cea din urma 1 fl. 1 fl. 20 cr. si 1 fl. 40 cr.

Satin unir si imprimé materia lanóse din Franci'a, în latime de $\frac{1}{4}$ din 1 r. Pretiulu 1 fl. 1 r. Aceste materie mai au si acelu avantaju, cã se potu spelã.

Mousseline franceze în latime de $\frac{1}{4}$ din 1 r. Pretiulu = 70, 80, 90 cr. 1 fl. si 1 fl. 20 cr.

Dintre materiile lanóse pentru vestminte moderne mai merita atentiune si:

Poile de chërre, Britani'a, Victori'a s. a. în latime de $\frac{1}{4}$ din 1. r. cu vergi cu quadrate seu numai netede, dupa placu. Pretiulu = 50, 60, 70 cr. Sunt apoi materie lunóse si mai fine, în pretiu de 80, 00 cr. 1 fl. 1 fl. 20 cr. si mai scumpe.

Lustre, alpaca si mohair, în pretiu de 65, 70, 80, 90 cr. 1 fl., 1 fl. 20. 30, 40, 50 cr. s. m. s.

Sultane glacé si fantasie în pretiu de 80 cr, 1 fl., 1 fl. 10, 20 pana la 1 fl 80 si pana la 2 fl. 1 r.

Barège cu garniture maruntu seu cu vergi. Pretiulu 40, 45. 50, 60, 70, 80 si „0 cr. 1 r.

Foulard fracesu. Pretiulu unui vesmentu din asta materia, costa de la 24 fl. pana la 30 s. m. s.

Tafota vergata seu neteda. Pretiulu 1 fl. 50 cr. 2 fl. 50, 70 cr. s. m. s.

Materiele de metasa:

Metasa de Milanu în latime de $\frac{7}{8}$. Pretiulu = 2 fl. 50 cr. 1. r. ér cele în latime de $\frac{5}{8}$ = 3 fl. 20 si cele în latime de $\frac{5}{4}$ = 3 fl 50 cr 1. r.

Gros de faille materia de metasa cu fire' mai gróse. Pretiulu = 3 fl. 25, 40, 80, cr. 4 fl. 50 cr. 5 fl. 40 cr. si 5 fl. 80 cr.

Drăp imperial, metasa grea, pentru paletone în lătime de $\frac{7}{8}$ 1 r. Prețului 8 fl. 1 r.

Tôte aceste materii și alte mai multe se pot procura de la dñii Alter și Kiss din Pest'a.

În fine mai avem s'ă amintim și acea, că mai multe dintre on. năstre cetățării și-au și procurat un'a alta din salonul domnilor Alter și Kiss.

CE E NOU?

*** („*Gazeta Transilvaniei*“ despre influința unui *teatru național*) scrie aceste: „Inf. bucur.“ ni decoperă în nr. 98, că d. M. Millo, iubitorul artistului al României, se prepară a întreprinde o călătorie în Ardeal. Apoi eschiamă: „Eca o fericită știre pentru frații noștri de peste munți“. Ar' fi și mai fericită asemenea știre, cându din cele multe celu pucinu una societate teatrală din Români'a s'ar subvenționa astfelu de către statu, — și în adevăr nici că i-ar curge vre un picu de sange, din unu asemenea sacrificiu pentru frații lor — încâtu nu numai s'ă pōta veni în totu anul prin diversele regiuni ale carantinatiloru sei frați, ci s'ă fie chiaru și îndatorati a face acēsta. Limbajulu celu deschis și curgătoru alu fratiloru din Români'a, elu mai că o singuru chemat, asiē dicundu, a intră în serviciulu Thaliei, — pentru ca s'ă pōta face efect, s'ă pōta impune, și s'ă pōta *entusiasma și electrisa pe cei doșediti și aruncați la spatele lui Dăieu între fiii cei superbi ai Asiei*, cari de aru pot' ar' închide Romanului și resuflulu aerulu, ca s'ă nu pōta vegetă, decâtu numai pentru a le pot' face serviciile lor de sclavu. — Ei maghiarii au numai vr'o câte va mii de frați în Români'a și le sprijinescu pe facia societățile de lectură de acolo, bisericele, școlile, ma societatea St. Ladislau întretine și una propagandă cu ei etc. *Atât de neapărată e o mesura ca acēsta și sprijinulu conservării romanismului între ungro-nemți, unde și aerulu e infectat de mână de a desnaționalisă și a desproprietarisă!*“

*** (*Generalu romanu în Austri'a*.) Chiar acuma aflăm, că dlu colonelul în statulu *majoru Traianu Doda*, este numit generalu totu în statulu majoru. Încâtu știm noi, dlu Doda e primul generalu romanu în armat'a austriacă, pentru aceea din motivu dublu venim a-i gratulă pentru acēsta distincțiune rară!

*** (*Advocați noi*.) Domnii Petru Cosmutia, vice-notariu districtualu, Alesandru Popu de C. M., jude cercualu alu Vadului și Alesandru Popu de M. M. esactoru, toti din districtulu Chiorului, facura în zilele aceste censur'a advocatiale. Li dorim succesu favoritoriu pre nou'a lor carieră, și s'ă fie aperiți fideli și neobosiți ai cauzei române, concludendu întru promoverea și dezvoltarea simțiului naționalu și alu romanismului!

*** (*Procesu de presă*.) Dlu Alesandru Romanu are unu nouu procesu de presă, și a nume pentru unu articolu publicat în nr. 69 alu diariului „*Federatiunea*.“ Procurorulu generalu a cerut ăra-si permisiunea camerei d'a pot' intentă procesulu. Reportulu comisiunii de imunitate, relativu la petitiunea procurorulu generalu se desbat în ședința de la 27 aprilu. Paulu Hoffmann reportă, că comisiunea propune respingerea petitiunii, că-cî conformu § 13 alu legi de presă, redactorulu respundătoru, editorulu

și tipografulu, numai atuncă pot' fi trasi la răspundere, cându autorulu articolului incriminat nu este cunoscut; înse acestu autoru a fostu cunoscutu, și totu-si nu s'a făcutu nici decâtu încercarea d'a trage la răspundere pe autoru, ci procurorulu generalu s'a acatiat numai decâtu și de a dreptulu de redactorulu respundătoru. După acēsta urmă o desbatere lungă, după care, — precum anunțiamu și în numărulu trecut, — camer'a votă estradarea deputatului Alesandru Romanu. Ca unu ce curiosu, adăugem aice reportulu „*Gazetei*“ despre acēsta ședință: „Mai nou! În șed. din 27 aprilu a camerei deputatiloru, după o lungă desbatere, se aplacă, ca Alesandru Romanu s'ă scōtia din prinsōria. Mare lucru și de mirat!“ Întru adevăr!

*** (*Lege pentru naționalități*.) Diariile politice publica unu nouu proiectu de lege în cauz'a naționalităților, compus din partea comisiunilor emise de clubulu deputatiloru români și de celu alu stangei estreme. Dar acestu proiectu de lege nu s'a desbatut încă în cluburile amintite.

*** (*Din Siomcuta-mare*) se scrie „*Federatiunii*“, că în s'era de 17 aprilu israelitii de acolo precum și cei din giuru, sub conducerea rabinului districtualu, urmați de band'a musicală și de unu număr însemnat de locuitori, cu faclie aprinse în mână, au datu o serenadă splendidă domnilor deputați dietali din districtulu Cetății de piētra, — pentru că în 19 martiu au aperiut cauz'a lor religioasă în diet'a țerei.

*** (*Reprezentanți a fundatiunii lui Gozdu*) — precum scrie „*Albin'a*“ — este numită și întărită. Membrii ei sunt domnii Alduleanu, Pascariu, Dion. Poenariu, Ioanu Fauru, Georgiu Mocioni și Nicolau Ioanoviciu. Esecutorii testamentului sunt dñii Georgiu Ioanoviciu, Georgiu Grabovschi și avocatulu magiaru Széher.

*** (*Români din comitatulu Aradu*) au ținutu în 27 aprilu o conferință pentru a se reabilită solidaritatea și contielegerea frăției în tōte întreprinderile și afacerile de interesu publicu comunu naționalu. Domnedieu s'ă ajute!

*** (*Junimea din Blasiu*) a onoratu pe dlu V. A. Urechia cu titlu de membru de onōre alu societății ei. Dlu Urechia care a donat o multime de carti instructive pentru institutulu năstre de învățămēt de dincoace de Carpați, este demn de acēsta expresiune a stimei din partea junimei române studioase.

*** (*Școlă pentru femei adulte*.) Domnișōr'a Constantia Dunca va deschide la București o școlă pentru femei de ori ce etate, lucrătoare, comerciante, servitoare s. a. Acesta școlă se va deschide la 1 mai și va urmă peste v'era în tōte dăminele și s'erbatoarele, propunendu-se într'ins'a cetire, scrierea și calcululu, ce sunt atât de necesare femeii, și mai cu deosebire lucrătorilor și comerciantilor. Urăm succesu bunu domnișōrei Dunca pe acestu teren, și amu dori s'ă se afle imitătoare și între damele române de dincoace de Carpați!

*** (*Ōspeti noi la București*) Aflăm, că cunoscutii barbați Librecht, Pisowsky și Calimanu au sosit în București. S'ă fie ore veniti, ca s'ă gătēscă apartamentele principelui Cuza? — se întrebă diariulu „*Poporul Romanu*.“

Literatura si arte.

* * (*Dlu Millo la noi.*) „Informatiunile“ ni aduce acoa scire placuta, că celebrul nostru artistu dramatic, dlu Mateiu Millo va intrepinde in lunile următoare o caletoria pentru a arangia cu trup'a sa câte-va represintatiuni teatrale in Romani'a de dincoace de Carpati. Escursiunea acést'a a dlui Millo va fi o adeverata binefacere pentru noi Romanii de aici, pentru aceea salutamu din adanculu animei noastre acést'a idea a dsale, si dorimu sê o realizeze câtu mai curendu !

* * (*Comedia noua.*) Redactorulu acestei foi a terminatu dfilele trecute o noua comedia originala intr'unu actu, intitulata : „Inainte de cununia.“ Subietulu e scosu din viét'a noastră sociala-natiunala de dincoace de Carpati.

* * (*Fôia noua.*) Peste pucinu va aparé la Buzeu o fôia politica, comerciala si literaria, intitulata : „Independinti'a Romana.“ Va esî odata pe septemana, si anume dominec'a. Proprietariulu foi va fi dlu C. Canella.

Din strainetate.

* * (*Teatrulu si femeile.*) Alesandru Dumas tinerulu de câte ori publica vr'o prevorbire la cutare opera a sa, totu-de-una causéza mare sgomotu in lumea literaria. Astu-felu de sgomotu s'a escatu si in urmarea ultimei sale prevorbiri, ce s'a publicatu cu pies'a lui intitulata : „L'ami des femmes“ (Amiculu femeiloru.) Subietulu acesteia e relatiunea intre femei si comedie. Ideile desvoltate intr'ins'a caracteriseza atât pe autorulu loru, câtu si viét'a sociala francesca. „Caus'a desconsiderarii indelungate in timpurile trecute a comedieloru — dîce Dumas — a fostu, ma de multe ori si acuma este aceea, că femeile nu pré iubescu comedie. Si sciti pentru ce nu le placu femeiloru comedie? Pentru că ele nu ridu bucurosu in locuri publice. Risulu face ca vènele sê se misce, si astu-felu fati'a si-pierde figur'a ei de pan' acuma, coloritulu poeticu i se nimicesce, si de multe ori prin risulu mare devine chiar diforma. Prin risu dara femeile si-sacrifica poterea loru cuceritória. Ochii inundati de lacrimi sunt interesanti, inse gur'a deschisa nici odata nu e interesanta. Gur'a e creata pentru siópte si sarutári, dar nu pentru risu. Surisulu inca e compatibilu, inse risulu nu. Pentru acést'a sunt atât de pucine chiar si actritiele, cari oscoléza in comedie. Mai usioru vei gasi dîoue-dieci de actritie, cari te voru face sê plangi, decâtu un'a carca sê-ti escite risu. Risulu femeii de pe scena nu te petrunde, că-ci e in contrastu cu tipulu ei, — si femeia carca te face sê ridi nu este considerata ca femeia de catra celelalte femei.“ Dumas prin pies'a sa vré sê derime tradițiunea, facéndu ca femeia sê rida de defectele femeiesci.

* * (*Diurariu curiosu*) apare in Bordeaux sub titlulu : „Concurs de Muses, universel et permanent.“ Acestu diurariu e menitu pentru acele talente secrete, cari in alte diuarie nu-si capeta locu pentru publicarea creatiunilor loru. Prenumerantii acestui diurariu apoi au dreptulu d'a poté publicá intr'insulu ori ce lucrári verdi-uscate.

* * (*Atentatu in contra lui Napoleonu.*) Politi'a

din Paris a prinsu pe unu individuu, carele in 29 aprile la cursulu caloru a voituu sê ucida pe imperatulu Napoleonu. Respeptivulu individuu e unu tineru de 22 de ani, si dupa ce lu-prinsera, si-marturisi indata intentiunea. — La dînsulu gasira si o scrisóre de la Flourens.

* * (*Presedintele statelor unite*) in Americ'a, renumitul Grant, la vfióri'a alegere de presedinte va avé sê se lupte cu unu rivalu de totu neacceptatu. Acestu rivalu este o femeia, carca a si anunciatu prin diuarie candidatur'a sa la scaunulu presidialu. Sonst keine Schmerzen.

* * (*Femei la universitate.*) In senatulu universitáti din Edinburgh s'a desbatutu propunerea unui profesor, ca si femeile sê se admita intre studintii acelei universitáti. Dupa o lunga desbatere propunerea se rieieptá.

△ (*Roqueplan.*) nestorulu criticiloru teatrali din Paris, in lun'a trecuta se adresá catra unu tineru de dîouedieci de ani cu urmatóriele cuvinte : „Mi-se pare, că Dejazet te-a farmecatu cu totul?“ „Pe mine? Ce cugeti?“ — dîse tinerulu rosíndu. — Ei ei! — dîse Roqueplan — ast'a nu e unu ce estraordinariu, eu inca m'am inamoratu de ea pe candu eram in etatea in care esti dta acum. Roqueplan in presinte e numai de siese-dieci si câti-va ani.

△ (*Despre betranulu Rothschild*) din Paris, circuleza urmatóri'a istoriára : Odata se duse la renumitul pictoru Ary Scheffer, ca sê-i gátéscá unu portretu de cersitóriu. Milioneriulu erá chiar in sdremtie, candu intrá unu amicu alu pictorului. Óspole eugetandu, că Rothschild intru adeveru e unu cersitóriu, i dete unu Loisd'or. Banchierulu puse banulu in pusunariu. Dupa diece ani, donatoriulu primi unu bunu in pretiu de 10,000 de franci si urmatóriele síre : „Domnulu meu ! Dta ai datu odata baronulu Rothschild unu Loisd'or in Salonulu lui Ary Scheffer ; elu a datu banulu pentru fructificare, si éta ti-tramite venitul. Faptulu bunu totu-de-una aduce norocu. Baronu Ioanu Rothschild.“

△ (*Lucsulu damelor nainte cu o suta de ani.*) Se audu multe plansori contra lucsului ce domnesce adi la femei, cu tóte că lucsulu nainte cu o sute de ani a fostu mai mare decâtu celu din dfilele noastre. Asié de esemplu pe candu se aflá la Paris domnisiór'a Dutke, (cea mai frumósá fêta pe acele timpuri,) pe atunci ea se preambulá in trasura aurita si decorata cu cele mai frumóse picture. Acoperementulu trasurei erá gátitu din stiela de oglinda, cu scutu de bronzu suflatu cu auru. Siedintulu erá facutu din flori mirositórie si asternutu cu metasa grea. Tapetulu de la petióre erá gátitu din pene de paseri din tieri calduróse represintandu unu pretiu de 36,000 de franci. Rótele trasurei, instrumintele de pre cai tóte erau aurite. — E dreptu, că domnisiór'a Dutke a si patf'ó, că-ci regin'a a aruncat'o la inchisóre.

△ (*Omuru duplu.*) Unu omoru grósnicu s'a intemplat dfilele trecute in Orleans. Ucigatoriulu — procum ni spunu mai multe diuarie francesce — este unu tineru, cu numele Pirdubir, din satulu Reaumont, care inca din copiliaria suferu de unu morbu nervosu. Vineri, (septeman'a trecuta) pe la mediulu noptii se duse in chili'a de dormitu a mama sa si a ucis'o. De acolo intrá in dormitoriulu tatalui-seu, si lu-ucise si pre elu. Dupa acestu faptu grósnicu, târi cadavrulu tatalui-seu

in mediloculu curtii. Asiedindu-lu si-indreptă pasii spre chili'a vecinei sale, cu scopu 'ca sê ucida si pre dins'a, dar ea a observatu si a scapatu. Cumnatulu tinerului a voit u sê-lu prindia si sê-lu lege, inse nu a reesitu a pune man'a pe dinsulu. — Ucigatoriulu fugi la nesce rude ale lui, dar nu au amintitu nimicu despre ceea ce a facutu. — Rudeniele vediendu-lu asié de iritatu, l'au consultatu, ca sê mërğa a casa si sê se culce. Elu a primitu svatulu, si s'a dusu a casa. In-trandu in curte, zari cadavrulu tatului-seu. — Lu-trase la o parte si-lu acoperi cu paie — Dupa aceea se duse in casa si incuia usile. La trei ore fu prinsu si dusu la inchisorea din Orleans. Faptulu si-l'a marturisitu.

Felurite.

*** (Episcopulu Strossmayer) In numerulu presinte publicămu portretulu unui barbatu, carele prin portarea sa liberala si-a castigatu in scurtu timpu stim'a lunei întregi, pe unde numai au petrunsu radiele civilisatiunii. Episcopulu Strossmayer, bravulu fiu alu natiunii croate, posede deja demultu iubirea si increderea natiunii sale, că-ci dinsulu a fostu totu-de-una unu preotu la innaltimea misiunii sale, si n'a crutiatu nici odata nici unu sacrificiu in interesulu culturai natiunii sale. Dinsulu este unu episcopu, care ar potè servi dreptu modelu si episcopiloru nostri. Dar stim'a lunei întregi civilisate o are Strossmayer numai de la energie'a sa pasîre in contra ultramontaniloru adunati acuma in conciliulu catolicu din Roma, — de candu prin lumin'a mintii sale a atacatu fara crutiare obscurantismulu stupidu. Onóre lui!

Pentru económe.

De a vapsi bumbaculu verde in fati'a marii (Meergrünn.)

Móie bumbaculu in apa calda, fierbe apoi 1/4 funtu lemnu provintialu (Provinzholtz) intr'o óla mare, tórna o parte de apa acolo, si trage bumbaculu prin vapséla. Pregatesce dupa aceea o vapséla galbena din polomida (Schurt) si pune in ea unu lotu grünnspann. Trage apoi bumbaculu de dóue óri prin vapséla — si e gata.

De a vapsi bumbaculu galbenu auriu (Gold-gelb.)

Dupa ce ai vapsitu mai antâiu bumbaculu rosu in saffran, trage-lu de 2 sêu 3 ori prin vapséla de curcume, că-ci in data prinde. Inse ai sê-lu scoti curendu si lu-vapsesce asié: curcume sê fia pisatu de totu maruntu, si-lu amesteca cu sare de Indi'a sêu de mare, lasa sê se recésca nitielu, apoi vapsesce bumbaculu galbinu-auriu, sucsesce-lu mai iute prin vapséla.

Elen'a Baiulescu.

Gâcitura de siacu

De Elen'a Onciu.

ram	ta	ce	ru-	mei	sinu	vinu	moru
sinu	de	do-	Tò-	Pe	Fer-	unu	candu
lu-	o	mi	dul-	ce-	ma-	a-	di-
asi	A-	mea	alu	doru.	traiu	me-	seamu
ste-	ca	s'ò-	fla.	sio-	dea	Ce	multu
ra,	cer-	ra	n'a	la	a-	tie-	ri-
din-	il-	Stea	li-	I. C.	mi	cu	ra
ca	Ste-	sa	be	si	io-	D.	Candu

Se potè deslegă dupa saritur'a calului.

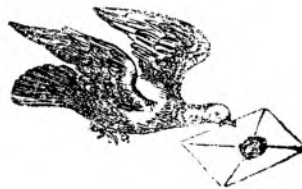
Deslegarea gâciturei de semne din nr. 14.

Asta-di natur'a intineresce
Ca intr'unu visu,
Flórea suride, lunc'a 'nfiorece
Ca unu paradis.

Canta sermanulu, se delectéza
Codri suspinu,
Cornri de peseri esecutéza
Unu imnu divin.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Ecatarina Olariu, Mari'a si Luis'a Ionescu, Mari'a Gaitanu si de la domnii Ioachimu Munteanu, Nicolau Cosma, Basiliu Iuga, Constantinu Ungureanu, Alesandru Frumosu, Ilia Sporea, Petru Sporea, Alesandru Valutianu.

Post'a Redactiunii.

Braila. Nici altora nu s'a tramisu inca. Le veti primi câtu mai curendu! Salutare!
Bucuresci. Asceptămu cartea ceruta.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Koesi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.